



Resimli Çocuk Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programındaki Temel Kavramlar Açısından İncelenmesi

The Review of Illustrated Children's Books in Terms of The Concepts Covered in MoNE Curriculum

Döndü Neslihan BAY¹

doi: 10.38089/iperj.2020.21

Geliş Tarihi: 05.05.2020

Kabul Tarihi: 25.12.2020

Yayınlanma Tarihi: 31.12.2020

Öz: Okul öncesi döneme yönelik yazılan resimli çocuk kitapları çocuklara kavramların kazandırılmasında önemli rol oynamaktadır. Resimli çocuk kitaplarının kavramları ne kadar içerdiği sorusu araştırmanın ortaya çıkış noktası olmuştur. Bu bağlamda resimli çocuk kitaplarında Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında yer verilen temel kavramların ne kadar yer aldığı ortaya konulması araştırmanın amacı olarak belirlenmiştir. Betimsel tarama modelinde yapılan çalışmada doküman inceleme yöntemi kullanılmış ve 140 resimli kitap, okul öncesi eğitim programında yer alan “Kavramlara Aylık Planda Yer Verme Durum Çizelgesi” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kitap Bilgi Formu” kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda resimli kitaplarda en fazla kırmızı (%12.9), küçük (%32.9), çok (%29.4), yukarı (%9.3), bir (%29.3), sıcak (%8.6), mutlu (%22.9), yeni (%9.3), sonra (%20.6) kavramlarına yer verildiği görülmüştür. Kavramların kategorilerine göre bakıldığında en fazla yer verilen kategorinin zaman (%96.4), en az yer verilen kategorinin ise geometrik şekil (%2.1) kategorisi olduğu belirlenmiştir. Resimli kitaplar temel kavramları bulundurma sayılarına göre değerlendirildiğinde kitapların çoğunluğunun 4-6 arasında (%32.1) kavram içerdiği görülmüştür.

Anahtar Resimli kitaplar, okul öncesi, kavram, kelime.

Abstract: Illustrated children's books written for preschoolers play an important role in the gain of the concepts for children. The question of “how much concepts do illustrated children's books contain” was the starting point of this research. Accordingly, the purpose of the research was set as revealing how much of the concepts covered by the Preschool Curriculum of the Ministry of National Education are included in the illustrated children's books. Document analysis method was used in the research that was designed according to descriptive survey model, and 140 illustrated books were analyzed by using “Scheduling of the Concepts in Monthly Plan” included in the pre-school education program and “Book Information Form” developed by the researcher. The obtained data were analyzed using descriptive method. As a result of the research, illustrated books were observed to include the following concepts: red (12.9%), small (32.9%), much (29.4%), up (9.3%), one (29.3%), warm (8.6%), happy (22.9%), new (9.3%), and after (20.6%). Regarding the categories of the concepts, the category with the highest number of concepts was found to be time (96.4%), and the category with the lowest number of concepts was geometric shapes (2.1%). Regarding the number of basic concepts included in illustrated books, the majority of the books (32.1%) were observed to contain 4-6 concepts.

Key Words: Illustrated books, preschool, concept, word.

¹ Doç., Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, bayneslihan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2656-0458>

Giriş

Çocuklar kavramlar sayesinde çevrelerindeki canlı, cansız bütün varlıkları farklı ve aynı özelliklerine göre gruplayabilmekte ve birbirlerinden ayırt edebilmektedir. Çocukların karşılıklı etkileşime girerek yaşadıkları çevreyi anlamlandırmalarını sağlayan kavramlar, öğrenme sürecinde önemli rol oynayan zihinsel araçlar olarak görülmektedir (Özbek, 2019). Bebeklik döneminde dokunarak, koklayarak, tadararak keşfedilmeye başlanan kavram kazanımı okul öncesi dönemde çocukların temel kavramları ve bu kavramlara yönelik becerileri öğrenmesiyle devam etmektedir. Bilgilerin oluşturulmasında temel yapı taşı olan kavramlar, alan yazında sözcük veya kelime olarak farklı şekillerde de ifade edilebilmektedir (Charlesworth ve Lind, 2010).

Resimli kitaplar, çocukların becerilerini geliştirmede ve önemli kavramları öğrenmelerinde yardımcı olmak için kullanılan doğal bir öğrenim yoludur (Hsiao ve Shih, 2015). Okul öncesi dönemde okunan kitaplar, çocukların günlük yaşamda çok fazla kullanılmayan pek çok kelimeyle karşılaşmalarını sağlamaktadır (Mol, Bus, deJong ve Smeets, 2008). Yapılan araştırmalarda çocuklara okul öncesi dönemde kitap okunması ile çocukların kelime dağarcığı arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmüş ve kelime dağarcığının kitap okunarak geliştiği sonucuna ulaşılmıştır (Marulis ve Neuman, 2010; Marulis ve Neuman, 2013; Mol vd., 2008; Mol, Bus ve deJong, 2009; Scarborough ve Dobrich, 1994). Resimli çocuk kitabıyla daha fazla deneyim elde eden çocuklar daha fazla kelime bilmektedir (Ganea, Pickard ve Deloache, 2008). Hsiao ve Shih (2015) okul öncesinde resimli kitaplar yoluyla çocuklara çevre kavramlarını kazandırma amacıyla yaptıkları deneysel çalışmanın sonucunda resimli kitapların çocukların yüksek düzeyde kavramları öğrenmelerini sağladığı sonucuna ulaşmışlardır.

Çocuklar yeni bir kelime öğrenirken kelime ve temsil ettiği kavramsal düşünceyi zihninde işlemeye başlar ve yaşantısındaki deneyimlerle bağlantı kurarak anlamlandırır (Akhtar, Jipson ve Callanan, 2001). Kelimelere bu süreçte birkaç defa maruz kalınması, çocukların zihninde sözcüklerin işlenmesini kolaylaştırmaktadır (Goldin- Meadow, Levine, Hedges, Huttenlocher, Raudenbush ve Small, 2014). Çocuk kitapları içerdiği farklı kelimelerle ve tekrar tekrar okunabilme özelliğiyle çocukların kelimelere sıklıkla maruz kalmalarını sağlayan güçlü bir bağlamı temsil etmektedir (Wasik, Hindman ve Snell, 2016). Bu nedenle kavram gelişiminin oldukça hızlı olduğu okul öncesi dönemde çocuklara destekleyici resimli kitaplar okunması önemlidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2015).

Resimli kitaplarda kelimeler genellikle bir hikayede verilen konu ile ilgili bilgi örüntüsü içinde verilir. Bu nedenle kitaplar ve bu kitapların çocuklara okunması kelime öğreniminde kritik bir öneme sahiptir (Wasik, Hindman ve Snell, 2016). Özellikle dil ve kelime bilgisi yönünden dezavantajlı olan yoksul aile çocukları için çocuk kitapları daha güçlü etkiye sahip olabilir (Fernald, Marchman ve Weisleder, 2013; Goldin-Meadow ve ark., 2014). Bazı araştırmalar kelime bilgisi az olan dezavantajlı çocukların ilerleyen eğitim süreçlerinde diğer akranlarına göre başarılarının düşük olduğunu göstermektedir (Duncan, Dowsett, Claessens, Magnuson, Huston, Klebanov, 2007; Hirsch, 2006). Coyne, Simmons, Kame'enui ve Stoolmiller (2004) okuma güçlüğü riski gösteren çocuklar üzerinde hikaye kitabı okuyarak yaptıkları deneysel araştırmada, risk altında olan çocukların diğer çocuklara göre kelime dağarcığını geliştirmede daha fazla kazanım elde ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Justice, Meier ve Walpole, S. (2005) resimli çocuk kitapları okunmasının kelime hazinesi yönünden risk altında olan çocuklara pozitif yönde katkı sağladığını belirlemiş ve dezavantajlı çocuklar için resimli kitapların klinik bir araç olarak kullanılmasını önermiştir. Bu bağlamda ilerleyen eğitim kademelerinde çocukların başarılı olmalarını ve başarılarının devamlılığını sağlamak için nesnelere tanımayı kolaylaştıran küçük, üzgün gibi kavramların yanı sıra zaman, mekanda konum ve miktar belirten temel kavramları öğrenmeleri sağlanmalıdır (Uyanık Balat, 2009). Okul öncesinde çocuklar için bu yeni kavram ve kelimelerin öğretilmesinde kitapların okunması etkili bir yöntem olarak görülmektedir (Özkan Kılıç, Güleç ve Genç, 2014). Bu araştırma öğretmenlerin kavram öğretimi amacıyla kullanabilecekleri okul öncesi döneme yönelik yazılmış resimli kitapların hangi kavramları ne kadar bulundurduğunun belirlenmesiyle resimli kitaplara yönelik kavram çalışmaları geliştirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Gerekeçesi

Yapılan araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2013) "Kavramlara Aylık Eğitim Planlarında Yer Verme Durumu Çizelgesi"nde yer alan temel kavramlar açısından okul

öncesi döneme yönelik yazılmış resimli çocuk kitaplarının incelenmesinin bazı gerekçeleri bulunmaktadır. Bu gerekçelerden birincisi eğitim öğretim süreci içinde programda verilen bu kavramları çocuklara kazandırmakla yükümlü olan öğretmenlerin etkinliklerde kullandıkları resimli kitapları, içerdikleri kavramlar yönünden değerlendirmelerini sağlamak ve resimli kitaplarda kavramların ne kadar yer aldığına anlaşılması açısından farkındalıklarını arttırmaktır. Diğer bir gerekçesi ise resimli çocuk kitaplarının yazarlarının da yazdıkları metinlerde okul öncesi dönemde çocuğa verilmesi hedeflenen bu kavramlara yer verme durumlarını gözden geçirmelerine imkan tanımaktır. Araştırmanın üçüncü gerekçesi, ülkemizde çocuk kitapları üzerine yapılan araştırmaların çoğunlukla çocuk kitaplarının iç ve dış yapı olarak uygunluğu ve okul öncesi eğitim programının kazanım göstergelerine uygunluğu üzerine yapılmış olması (Bulut ve Kuşdemir, 2013; Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakmak, 2009; Demircan, 2006; Gönen, Uludağ, Fındık Tanrıbuyurdu ve Tüfekçi, 2014; Gönen, Katrancı, Uygun & Uçuş, 2011; Gönen, Aydos ve Ertürk, 2012; Güleç ve Gönen, 1997; Turan ve Ulutaş, 2016; Veziroğlu ve Gönen, 2012) ve kavram yönünden yapılan incelemelerin sınırlı sayıda olmasıdır (Genç ve Uyar, 2016; Gönen, Yazıcı, Aydos, Öztürk ve Akbaş, 2014; Uyanık Balat, Kılıç, Değirmenci ve Ünsal, 2017). Bu bağlamda yapılan araştırmanın mevcut literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı okul öncesi döneme yönelik yazılan resimli hikâye kitaplarında Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında verilen temel kavramların ne kadar yer aldığına ortaya konulmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Resimli hikâye kitaplarındaki temel kavramlar nelerdir?
2. Resimli hikâye kitaplarındaki temel kavramların kategorilerinin oranları nedir?
3. Temel kavramların resimli çocuk kitaplarındaki sayıları nedir?

Yöntem

Okul öncesi çocuklarına yönelik yazılan resimli çocuk kitaplarının okul öncesi eğitim programında verilen temel kavramlar açısından incelendiği araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, var olduğu şekliyle mevcut durumu ortaya koymayı amaçlayan, durum ve olayları değiştirme çabası olmadan bilinmek isteneni ortaya çıkaran yaklaşımlardır (Karasar, 2014). Araştırmada resimli çocuk kitaplarının okul öncesi eğitim programında verilen temel kavramları bulundurma durumları var olduğu şekliyle doküman incelemesi yapılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında Eskişehir ilinde ailelerin ve okul öncesi öğretmenlerinin kolaylıkla ulaşabileceği çeşitli kitap evlerinde ve yayınevlerinde satılan ve okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yazılmış olmasına dikkat edilen 140 resimli çocuk kitabı araştırmanın çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmada çalışma grubu olarak belirlenen resimli kitaplarının aileler ve öğretmenler tarafından tercih edilmesinde önemli bir gerekçe olan maliyetine dikkat edilmiş (5-20 TL) ve ekonomik olarak da ulaşılabilir kitaplar belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma grubundaki kitaplara ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Resimli çocuk kitaplarının künye bilgileri

Basıldığı yıl	n	%	Yayınevi	n	%	Yazarı	n	%
2006	1	0.7	A	22	15.7	Yabancı Yazar	98	70
2007	2	1.4	B	22	15.7	Yerli Yazar	42	30
2008	3	2.1	C	17	12.1			
2009	8	5.7	D	9	6.5			
2010	2	1.4	E	6	4.3			
2011	5	3.6	F	5	3.6			
2012	2	1.4	G	5	3.6			
2014	4	2.9	H	4	2.9			
2015	13	9.3	K	4	2.9			
2016	8	5.7	L	4	2.9			
2017	47	33.6	M	4	2.9			
2018	41	29.3	N	3	2.1			
2019	4	2.9	P	3	2.1			
			R	3	2.1			
			S	3	2.1			
			Diğer	26	18.5			

Verin Toplama Araçları

Nitel araştırmada veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırması amaçlanan olgu hakkında yazılı belgelerin analiz edilerek verilerin elde edilmesi süreci doküman incelemesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada çalışma grubunu oluşturan kitaplar doküman olarak incelenmiştir.

Doküman incelemesinde Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) verilen “Kavramlara Aylık Planda Yer Verme Durum Çizelgesi” kullanılmıştır. Temel kavramların bulunma durumları, kontrol listesi olarak kullanılan bu çizelgede kodlanarak belirlenmiştir. Ayrıca “Kitap Bilgi Formu” oluşturulmuş ve kitaplara ait künye bilgileri doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi iki aşamada yapılmıştır. Birinci aşamada kavramlar sekiz okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencisi ile birlikte incelenmiştir. İkinci aşamasında iki alan uzmanı tarafından kitaplar tekrar incelenmiştir. Son olarak alan uzmanları kodlamaları karşılaştırılmış ve kodlamalar üzerinde fikir birliğine varılmıştır. Elde edilen verilerin SPSS 20.0 paket programında frekans ve yüzdeleri belirlenmiş ve betimsel olarak analiz edilmiştir. Belirlenen temalara göre elde edilen verilerin özetlenip yorumlanması yaklaşımı betimsel analiz olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada okul öncesi eğitim programına yer alan kategoriler ve kategorilerin altında yer alan kavramlar temalar olarak belirlenmiş ve elde edilen veriler tablolar halinde verilmiştir.

Bulgular

Araştırmada çalışma grubu olarak belirlenen 140 kitabın içinde yer alan kavramlar Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) verilen “Kavramlara Aylık Planda Yer Verme Durum Çizelgesi”nde yer alan temel kavramlara göre incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, araştırma soruları sırasıyla verilmiştir.

Resimli Hikâye Kitaplarındaki Temel Kavramlar

Okul öncesi eğitim programında verilmesi hedeflenen kavramlar 10 kategori altında yer almaktadır. Bu kategorilerden ilki renk kategorisidir. Kitaplarda yer alan renk kavramlarının oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Resimli çocuk kitaplarında verilen renk kavramları

Renkler	n	%	Renkler	n	%
Kırmızı	18	12.9	Pembe	6	4.3
Beyaz	16	11.4	Kahverengi	4	2.9
Sarı	11	7.9	Siyah	4	2.9
Mavi	10	7.1	Mor	3	2.1
Yeşil	10	7.1	Gri	3	2.1
Turuncu	6	4.3	Lacivert	1	0.7
Toplam				92	65.7

Tablo 2 incelendiğinde 140 kitap içinde 92 kitapta (%65.7) renk kavramının verildiği görülmüştür. Renkler arasında ise en fazla ana renk olan “kırmızı” (%12.9), en az ise ara renklerden olan “lacivert” (%0.7) kavramlarının verildiği belirlenmiştir. İncelenen kitapların 48’inde (%34.3) ise renk kavramı verilmediği tespit edilmiştir.

Bir diğer kavram kategorisi geometrik şekillerdir. Bu kategorinin altında sekiz kavramın kazandırılması hedeflenmektedir. Tablo 3’te resimli çocuk kitaplarının bu kavramlara ne kadar yer verdiği görülmektedir.

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarında verilen geometrik şekil kavramları

Geometrik şekil	n	%
Kenar	1	0.7
Daire	2	1.4
Toplam	3	2.1

İncelenen kitapların sadece üç tanesinde (%2.1) geometrik şekil kavramı verildiği görülmektedir. Geometrik şekiller kategorisi içinde belirlenen sekiz kavramdan (*çember, daire, kare, üçgen, kenar, köşe, dikdörtgen, elips*) iki kavramın (*daire, kenar*) kitaplarda yer aldığı görülmüştür. İncelenen 134 (%97.9) resimli çocuk kitabında ise geometrik şekil kavramlarına yer verilmediği belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile incelenen resimli kitapların tamamına yakınında okul öncesi eğitim programında yer alan geometrik şekil kavramları bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda dokuz kavramın kazandırılmasının hedeflendiği boyut kategorisinin resimli kitaplarda yer verilme oranları verilmiştir.

Tablo 4. Resimli çocuk kitaplarında verilen boyut kavramları

Boyut	n	%	Boyut	n	%
Küçük	46	32.9	Kısa	4	2.9
Büyük	39	27.8	İnce	1	0.7
Uzun	21	15	Kalın	1	0.7
Toplam				112	80

Tablo 4 incelendiğinde 112 resimli kitapta boyut kavramlarına yer verildiği görülmektedir. Boyut kategorisi altında belirlenen 9 kavramdan (*büyük, küçük, orta, kalın, ince, kısa, uzun, dar, geniş*) 6 kavramın verildiği (*büyük, küçük, ince, kalın, uzun, kısa*) belirlenmiştir. Boyut kategorisinde yer alan kavramlar arasından en fazla “küçük” kavramına (%32.9), en az ise “ince, kalın” kavramlarına (%0.7) yer verildiği, “diğer orta, geniş, dar” kavramlarına yer verilmediği görülmüştür. İncelenen resimli kitapların 28’inde ise (%20) hiçbir boyut kavramının bulunmadığı belirlenmiştir.

Dördüncü olarak verilen kategori 16 kavramın verilmesinin hedeflendiği miktar kategorisidir. Tablo 5 miktar kavramlarının resimli kitaplarda verilme oranlarını göstermektedir.

Tablo 5. Resimli çocuk kitaplarında verilen miktar kavramları

Miktar	n	%	Miktar	n	%
Çok	41	29.4	Az	2	1.4
Bütün	7	5	Tam	1	0.7
Ağır	3	2.1	Parça	1	0.7
Boş	3	2.1	Tek	1	0.7
Dolu	2	1.4	Çift	1	0.7
Yarım	2	1.4			
Toplam				64	45.7

Tablo 5’de incelen 140 resimli kitap arasından 62’sinde (%44.2) miktar kavramlarının kullanıldığı görülmektedir. Kategorinin altında belirlenen 16 kavramdan (*hafif, ağır, çok, az, çift, tek, dolu, boş, tam, تنها, kalabalık, para, yarım, eşit, bütün, parça*) 11 kavramın (*çok, az, ağır, dolu, boş, çift, tek, parça, tam, yarım, bütün*) kitaplarda yer aldığı belirlenmiştir. Bu kavramlardan en fazla yer verilen kavramın “çok” (%29.4), en az yer verilen kavramın ise “tam, parça, tek, çift” (%0.7) kavramları olduğu görülmektedir. İncelenen kitapların 76’sında (%54.3) miktar kategorisinde bulunan kavramların yer almadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile incelenen resimli kitapların yarısından fazlasında okul öncesi eğitim programında yer alan miktar kavramları bulunmamaktadır.

Bir sonraki kategori olan yön/mekanda konum kategorisi altında 32 kavram bulunmaktadır. Bu kavramların resimli kitaplarda verilme oranları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Resimli çocuk kitaplarında verilen yön/mekanda konum kavramları

Yön/Mekanda Konum	n	%	Yön/Mekanda Konum	n	%
Yukarı	13	9.3	İç	4	2.9
Aşağı	12	8.6	Dış	3	2.1
Yanında	8	5.6	İçinde	6	4.3
Sağ	6	4.3	Dışında	1	0.7
Sol	6	4.3	Dışarı	7	5
Ön	5	3.6	İçeri	2	1.4
Arka	4	2.9	Yukarıda	2	1.4
Önünde	3	2.1	Aşağıda	2	1.4
Arkasında	2	1.4	Uzak	2	1.4
Üst	6	4.3	Yakın	1	0.7
Alt	4	2.9	Yüksek	7	5
Orta	1	0.7	Alçak	1	0.7
Üstünde	4	2.9	Geri	5	3.6
Altında	4	2.9	Arasında	1	0.7
Toplam				122	87.1

Yön/mekanda konum kategorisi altında 32 kavram (*arka, ön, aşağı, yukarı, geri, ileri, sol, sağ, arkasında, önünde, üst, alt, orta, üstünde, ortasında, altında, yanında, arasında, aşağıda, yukarıda, dış, iç, dışında, içinde, dışarı, içeri, yakın, uzak, yüksek, alçak, solunda, sağında*) arasından 28 kavramın (*arka, ön, aşağı, yukarı, geri, sol, sağ, arkasında, önünde, üst, alt, orta, , arasında, üstünde, altında, yukarıda, aşağıda, yanında, dış, iç, dışında, içinde, dışarı, içeri, yakın, uzak, yüksek, alçak*) resimli çocuk kitapları içinde kullanıldığı görülmektedir. Bu kavramlar arasından en fazla “yukarı” (%9.3) kavramının en az ise “arasında, alçak, yakın, dışında, orta” (%0.7) kavramlarının yer aldığı, “diğer ortasında, sağında, solunda, ileri” kavramlarının ise yer almadığı görülmüştür. İncelenen kitapların 18’inde (%12.9) ise yön/mekanda konum kavramlarından hiçbirinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Bir sonraki kategori olan sayı/sayma kategorisinde ilk 20 sayı ile birlikte bu sayıların sıra sayıları (birinci, ikinci, üçüncü...) ve bunların dışında altı kavramın daha verilmesinin hedeflenmektedir. Tablo 7’de sayı/sayma kategorisindeki kavramların resimli çocuk kitaplarındaki oranları verilmiştir.

Tablo 7. Resimli çocuk kitaplarında verilen sayı/sayma kavramları

Sayı/Sayma	n	%	Sayı/Sayma	n	%
Bir	41	29.3	Sekiz	2	1.4
İki	24	17.2	Dokuz-on beş	1	0.7
Üç	25	17.9	İlk	1	0.7
Dört	8	5.6	Birinci	1	0.7
Beş	5	3.6	Üçüncü	1	0.7
Altı	4	2.9	Sonuncu	1	0.7
Yedi	3	2.1			
Toplam				117	83.5

Tablo 7 incelendiğinde “1-20” arası sayı kavramları arasından “9-15” arası sayıların sadece bir kitapta (%0.7) yer aldığı, “15-20” arası sayı kavramlarının ise incelenen resimli kitaplarda yer almadığı görülmektedir. Bu sayıların sıra sayılarına bakıldığında ise sadece “birinci, üçüncü, sonuncu” sıra sayılarının kavram olarak bir kitapta (%0.7) yer aldığı diğer sıra sayıların ise yer almadığı görülmektedir. Bu kavramların dışında sayı/sayma kategorisinde yer alan “sıfır, ilk, orta, son, önceki, sonraki” kavramlarından sadece “ilk” kavramının bir kitapta (%0.7) yer aldığı, diğer kavramların ise bulunmadığı belirlenmiştir. En fazla yer alan sayı/sayma kavramı ise “bir” sayısı (%29.3) olarak ortaya çıkmıştır. İncelenen kitapların 23’ünde (%16.5) ise okul öncesi eğitim programında yer alan sayı/sayma kavramlarına yer verilmediği görülmüştür.

Bir diğer kategori duyu kategorisidir. Duyu kategorisinin altında 25 kavramın çocuklara kazandırılması hedeflenmiştir. Bu kavramların ne kadar resimli çocuk kitaplarında bulunduğu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. Resimli çocuk kitaplarında verilen duyu kavramları

Duyu	n	%	Duyu	n	%
Sıcak	12	8.6	Ekşi	4	2.9
Soğuk	10	7.1	Kaygan	2	1.4
Tatlı	9	6.4	Sesli	2	1.4
Sessiz	7	5	Tatsız	1	0.7
Yumuşak	6	4.3	Taze	1	0.7
Tüylü	6	4.3	Tüysüz	1	0.7
Parlak	4	2.9	Ilık	1	0.7
Sert	4	2.9	Sivri	1	0.7
Kokulu	4	2.9			
Toplam				75	53.6

Tablo 8’de duyu kategorisindeki kavramların 74 resimli kitapta (%52.9) yer aldığı görülmektedir. Bu kategori altında yer alan 25 kavramdan (*tuzlu, tatlı, ekşi, acı, soğuk, sıcak, ılık, yumuşak, sert, pütürlü, kaygan, kuru, küt, sivri, ıslak, tüylü, tüysüz, mat, parlak, kokusuz, kokulu, bayat, taze, sessiz, sesli*) 17 kavramın (*ekşi, tuzlu, tatlı, soğuk, sıcak, sert, ılık, kaygan, yumuşak, tüysüz, tüylü, kokulu, sivri, taze, parlak, sessiz, sesli*) resimli kitaplarda bulunduğu, 8 kavramın (*küt, ıslak, kuru, mat, kokusuz, acı, pütürlü, bayat*) ise hiç yer almadığı görülmüştür. Bu kavramlar arasından en fazla “sıcak” (%8.6), en az ise “tatsız, taze, tüysüz, ılık, sivri” (%0.7) kavramlarının yer aldığı görülmüştür. İncelenen kitapların 65’inde (%46.4) duyu kavramlarına yer verilmediği belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile incelenen resimli kitapların yaklaşık yarısında okul öncesi eğitim programında yer alan duyu kavramları bulunmamaktadır.

Bir sonraki duyu kategorisinde kazandırılması hedeflenen beş kavram bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda duyu kategorisindeki kavramların resimli kitaplarda bulunma oranları verilmiştir.

Tablo 9. Resimli çocuk kitaplarında verilen duygu kavramları

Duygu	n	%
Mutlu	32	22.9
Üzgün	22	15.8
Korkmuş	20	14.3
Şaşkın	15	10.7
Kızgın	8	5.6
Toplam	97	69.3

Tablo 9 incelendiğinde duygu kategorisinde yer alan altı kavramın resimli kitapların %69.3'ünde (n=97) değişen oranlarda yer aldığı görülmektedir. Bu oranlara bakıldığında en fazla “mutlu” (%22.9) kavramının, en az ise “kızgın” (%5.6) kavramının resimli kitaplarda bulunduğu belirlenmiştir. İncelenen kitapların 43'ünde (%30.7) ise duygu kavramlarının yer almadığı görülmüştür.

Bir sonraki kategori zıt kategorisidir. Bu kategori altında kazandırılması hedeflenen 39 kavram belirlenmiştir. Bu kavramların bulunma oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10. Resimli çocuk kitaplarında verilen zıt kavramları

Zıt	n	%	Zıt	n	%
Yeni	13	9.3	Temiz	4	2.9
Eski	6	4.3	Farklı	3	2.1
Güzel	10	7.2	Aynı	3	2.1
Yavaş	9	6.5	Benzer	2	1.4
Hızlı	16	11.5	Şişman	2	1.4
Aç	9	6.5	Hareketsiz	2	1.4
Tok	3	2.1	Hareketli	1	0.7
Karanlık	5	3.6	Zor	1	0.7
Aydınlık	3	2.1	Kolay	1	0.7
Doğru	3	2.1	Derin	2	1.4
Yanlış	3	2.1	Sığ	1	0.7
Yaşlı	5	3.6	Açık	1	0.7
Kirli	4	2.9	Kapalı	1	0.7
Toplam				113	80.7

Okul öncesi eğitim programında yer alan 35 zıt kavramın (*aynı, farklı, benzer, yavaş, hızlı, kapalı, açık, cansız, canlı, hareketsiz, hareketli, karanlık, zor, kolay, aydınlık, yeni, eski, düz, ters, bitiş, başlangıç, temiz, kirli, tok, aç, eğri, düz, çirkin, güzel, yanlış, doğru, zayıf, şişman, genç, yaşlı, sığ, derin, koyu, açık*) içinden 26 kavramın incelenen resimli kitaplarda (n=113) yer aldığı, 9 kavramın (*zayıf, çirkin, genç, eğri, düz, bitiş, başlangıç, düz, ters*) ise bulunmadığı görülmüştür. Bu kavramlardan en fazla “yeni” (%9.3) kavramının en az ise “zor, kolay, hareketli, sığ, açık, kapalı” (0.7) kavramlarının resimli kitaplarda bulunduğu belirlenmiştir. İncelenen kitapların 27'sinde (19.3) ise zıt kavramlara yer verilmediği görülmüştür.

Son olarak zaman kategorisi altında kazandırılması hedeflenen 11 kavram bulunmaktadır. Bu kavramların resimli kitaplardaki oranları Tablo 11 da verilmiştir.

Tablo 11. Resimli çocuk kitaplarında verilen zaman kavramları

Zaman	n	%	Zaman	n	%
Sonra	29	20.6	Gece	23	16.4
Önce	20	14.3	Gündüz	2	1.4
Sabah	22	15.8	Bugün	12	8.6
Akşam	12	8.6	Dün	4	2.9
Öğle	9	6.4	Yarın	2	1.4
Toplam				135	96.4

Tablo 11 incelendiğinde 11 kavram içinde yer alan “şimdi” kavramının dışında diğer bütün kavramların incelenen resimli kitaplarda (n=135) yer aldığı belirlenmiştir. Bu kavramlardan en fazla yer alan kavramın “sonra” (%20.6), en az ise yer alan kavramın ise “gündüz” ve “yarın” (%1.4) kavramları olduğu görülmüştür. İncelenen 140 kitabın 5’inde (%3.6) zaman kavramına yer verilmediği belirlenmiştir.

Resimli Hikâye Kitaplarındaki Temel Kavramların Kategorilerinin Oranları

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kavramlar çizelgesinde belirlenen 10 farklı kategorinin resimli kitaplarda hangi oranlarda yer aldığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 12. Resimli çocuk kitaplarındaki kavram kategorilerinin oranları

Kategoriler	n	%
Renk	92	65.7
Geometrik şekil	3	2.1
Boyut	112	80
Miktar	64	45.7
Yön/mekanda konum	122	87.1
Sayı/sayma	117	83.5
Duyu	75	53.6
Duygu	97	69.3
Zıt	113	80.7
Zaman	135	96.4

Tabloya bakıldığında en yüksek oranlarda zaman (%96.4) ve yön/mekanda konum kategorilerinin, en düşük oranlarda ise geometrik şekil (%2.1) ve %50’nin altına olan miktar (%45.7) kategorilerinin yer aldığı görülmektedir.

20

Temel Kavramların Resimli Çocuk Kitaplarındaki Sayıları

Çalışma grubunda yer alan resimli kitapların farklı sayılarda kavramlara yer verdiği görülmüştür. Resimli kitapların program kitabında belirlenen kavramların ne kadar yer aldığını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 13. Temel kavramların resimli çocuk kitaplarındaki sayıları

Kavram sayısı	n	%
1-3 arası	33	23.6
4-6 arası	45	32.1
7-9 arası	33	23.6
10-12 arası	16	11.5
13-17 arası	11	7.8
24 kavram	2	1.4
Toplam	140	100

Tablo 13’e bakıldığında kitapların çoğunluğunun 4-6 arasında (%32.1) kavram içerdiği görülmüştür. 1-3 arası ve 7-9 arası kavram içeren resimli kitaplarında aynı oranda (%23.6) olduğu görülmektedir. Sadece iki kitabın 24 kavram (%1.4) içerdiği görülmektedir. Kitaplarda bulunan kavram sayıları kavramların tekrarını değil, toplamda bulundurduğu kavram çeşidini ifade etmektedir. İki kitapta bulunan 24 kavrama bakıldığında kitaplardan birinde 1-15 arasında sayılara, boyut ve yön/mekanda konum kavramlarına yer verildiği, diğerinde de renk, boyut, duyu, zıt ve zaman kavramlarına yer verildiği görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yazılmış 140 resimli çocuk kitabı okul öncesi eğitim programında yer alan temel kavramlar, kavram çizelgesine göre incelenmiş ve kategorilerine göre kavramların yer verilme durumları ortaya konulmuştur. Çalışma grubunu oluşturan resimli

kitaplarda farklı oranlarda kavramların kullanıldığı, kategorilerine göre kavramların kullanılma durumlarının değişiklik gösterdiği ve buldukları kavram sayılarının değişiklik gösterdiği görülmüştür. Ortaya çıkan bu sonuçlar ilgili literatürle tartışılmış ve okul öncesi döneme yönelik yazılan resimli kitaplara yönelik çıkarımlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Resimli Kitaplarda Yer Alan Temel Kavramlar

Resimli kitaplarda okul öncesi eğitim programında yer alan kavramların yer verilme düzeylerine kategorilerine göre bakıldığında en fazla renk kategorisinde “kırmızı” (%12.9), boyut kategorisinde “küçük” (%32.9), miktar kategorisinde “çok” (%29.4), yön/mekanda konum kategorisinde “yukarı” (%9.3), sayı/sayma kategorisinde “bir” (%29.3), duyu kategorisinde “sıcak” (%8.6), duyu kategorisinde “mutlu” (%22.9), zıt kategorisinde “yeni” (%9.3), zaman kategorisinde “sonra” (%20.6) kavramlarına yer verildiği görülmüştür. Kavramlar arasında kategorilere göre en az yer verilen kavramın ise geometrik şekiller kategorisinde yer alan “daire” (%1.4) kavramının olduğu belirlenmiştir. Genel olarak incelenen kitaplara bakıldığında kavramları buldurma oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Benzer şekilde okul öncesi döneme yönelik yazılmış çocuk kitaplarını temel kavramları buldurma durumuna göre inceleyen Uyanık Balat ve arkadaşları (2017) kitaplarda temel kavramlara yeterince yer verilmediğini sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada bir diğer ortaya konan sonuç ise iki farklı kategori altında incelenen resimli kitaplarda en fazla “önce-sonra” kavramlarının ve “yukarı-aşağı” kavramlarının bulunduğu belirlenmesidir. Yapılan araştırmada da benzer şekilde farklı kategoriler altında en fazla “sonra” ve “yukarı” kavramlarının resimli kitaplarda yer aldığı görülmüştür. Erdem, Aydos ve Çoban (2017) resimli çocuk kitaplarında olumsuz duygulara yer verme durumunu inceledikleri araştırmada en fazla olumsuz duyu olarak “üzüntü” kavramına yer verildiği sonucuna ulaştılar. Yapılan araştırmada da olumlu yönde “mutlu” kavramının yer almasının yanı sıra ikinci sırada en fazla “üzüntü” (%15.8) kavramının yer alması yönüyle benzerlik göstermektedir. Ayrıca araştırmada okul öncesi eğitim programında verilen birçok kavramın kitaplarda çok az oranda yer alması, bazı kavramların ise hiç yer almamasının yanı sıra “küçük” ya da “çok” gibi bazı kavramlara ise sıklıkla yer verilmesinin resimli kitaplar yolu ile kavram öğretiminin sağlanmasında olumsuz etkisinin olacağı düşünülmektedir.

21

Resimli Kitaplarda Yer Alan Temel Kavramların Kategorilerinin Oranları

Resimli kitaplarda kavramların, kategorilerine göre değişen oranlarda olduğu görülmüştür. Kategoriler arasında en fazla yer verilen kategorinin ise sırasıyla zaman (%96.4) ve yön/mekanda konum (%87.1) kategorileri olarak tespit edilmiştir. Kategoriler arasında resimli kitaplarda en az yer verilen kategorinin geometrik şekil (%2.1) kategorisi olduğu; ikinci sırada ise %50'nin altında kalan miktar (%45.7) kategorisinin olduğu görülmüştür. Okul öncesi dönemde çocukların temel kavramları kazanması daha sonraki öğrenme ve gelişimlerini artırmalarını sağlayarak akademik başarıları üzerinde olumlu etki yaratmaktadır (Uyanık ve Kandır, 2010; Uyanık ve Güven, 2006). Bu bağlamda geometrik şekiller ve miktar kategorisinde kapsamında yer alan kavramların düşük oranda kitaplarda yer alması olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Gönen ve arkadaşlarının (2014) resimli çocuk kitaplarını okul öncesi eğitim programında yer alan kazanım göstergeler ve kavramlar açısından inceledikleri araştırmada kavramlar kategoriler üzerinden değerlendirilmiştir. Benzer şekilde araştırmanın sonucunda resimli çocuk kitaplarında en az geometrik şekiller kategorisindeki kavramların, ikinci sırada da miktar kavramlarının yer aldığı görülmüştür. Yılmaz Genç ve Uyar (2016) çocuk kitaplarındaki fen kavramlarını inceledikleri araştırmada okul öncesi eğitim programında yer alan duyu, zıt, zaman, renk ve yön/mekanda konum kavramları açısından da incelemiş ve en fazla duyu kategorisindeki, en az ise yön/mekanda konum kategorisindeki kavramlara yer verildiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçlarındaki bu farklılığın nedeninin çalışma grubuna alınan kitapların fene yönelik içeriğe sahip kitaplar olarak seçilmiş olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırmada incelenen kitaplarda bazı kategorilerde kavramlar yer alırken bazı kategorilerde hiç kavrama yer verilmemesi ve geometrik şekil kategorisine çok az yer verilmesi, resimli kitapların çocukların kavram gelişimini desteklemede yetersiz kalacağı yönünde değerlendirilmektedir.

Resimli Kitaplarda Yer Alan Temel Kavramların Sayısal Oranı

Araştırma kapsamında incelenen resimli kitaplarda yer alan kavramların sayıları da değişim göstermektedir. Resimli kitapların en fazla 4-6 arasında (%32.1) kavram bulundurduğu, kavram sayıları arttıkça da bu oranın düştüğü görülmektedir. Genel olarak resimli kitaplar değerlendirildiğinde kavram sayılarının düşük oranda olduğu söylenebilir. Oysaki okul öncesi dönemde çocukların kavramları öğrenmelerinde kitaplar oldukça önemli bir role sahiptir. Robbins ve Ehr (1994) araştırmalarında okul öncesi dönemdeki çocukların bilmedikleri 22 kelimeyi öğrenmeleri için öğretmenlerin resimli kitapları en az iki gün aralıkla çocuklara iki kez okumaları sonucunda çocukların bilmedikleri kelimeleri öğrendikleri görülmüştür. Araştırmada çocukların kelimeyi öğrenebilmeleri için ise en az 4 defa kelimeye maruz kalmaları gerektiği görülmüştür. Bu bağlamda resimli kitaplarda kavramlara sıklıkla yer verilmesinin, çocukların kavram kazanımlarını olumlu yönde destekleyeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler

Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yazılmış resimli kitapların, okul öncesi eğitim programı kapsamında verilmesi planlanan kavramları ne kadar bulundurduğunun incelendiği bu araştırma, resimli çocuk kitaplarının incelendiği araştırmaların kapsamını genişletmiştir. Elde edilen veriler 140 resimli kitap ile sınırlıdır. Kitaplar değiştiğinde bulundukları kavram oranlarının da değişmesi söz konusudur. Araştırmada çalışma grubunda yer alan resimli kitaplar, kavramların resimli kitaplarda bulunma durumlarını tam anlamıyla temsil etmeyebilir. Bu nedenle araştırma sonuçlarının daha geniş çalışma gruplarında başka araştırmalarla desteklenmesi ve araştırma bulgularının doğrulanması önerilmektedir. Ayrıca resimli çocuk kitaplarında yer alan kavramların çocuklar üzerindeki etkilerinin gözlem ve görüşmeye dayalı araştırma yöntemleri kullanılarak incelenmesi önerilmektedir.

Araştırmada incelenen resimli kitaplarda bazı kavramlara yer verilmemesi ve kavramların verilme oranlarının düşük olması, kitapların yazımı sürecinde çocukların kavram kazanımının yeterince göz önünde bulundurulmadığını göstermektedir. Okul öncesi eğitim programı kapsamında kavramları çocuklara kazandırma yönünde planlama yapan öğretmenlerin resimli çocuk kitaplarında faydalanabilmesi için kitap yazarlarının ve yayınevlerinin kitaplardaki kavram bulundurma durumunu öncesinde planlaması ve bilinçli olarak kavramlara yer verilmesinin sağlanması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akhtar, N., Jipson, J., & Callanan, M. A. (2001). Learning words through over hearing. *Child Development*, 72(2), 416-430.
- Alkan Ersoy ve Bayraktar. (2015). Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı kavramı ve çocuk kitaplarının özellikleri. A., Turla (Ed.), *Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı*, (ss.9-41). Ankara: Hedef.
- Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). TÜBİTAK Tarafından Yayınlanan Çocuk Kitaplarının İçerik Özelliklerinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8(12), 215-226.
- Charlesworth, R. ve Lind, K. K. (2010). *Math and Science for young children*. Belmont, CA: Wadsworth, Cengage Learning.
- Coyne, M. D., Simmons, D. C., Kame'enui, E. J., & Stoolmiller, M. (2004). Teaching vocabulary during shared storybook readings: an examination of differential effects. *Exceptionality*, 12(3), 145-162.
- Dağlıoğlu, H. E. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikaye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 510-534.
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., Pagani, L. S., Feinstein, L., Engel, M., Brooks-Gunn, J., Sexton, H., Duckworth, K., & Japel, C. (2007). *School readiness and later achievement*. *Developmental Psychology*, 43(6), 1428-1446.
- Erdem, A. Ü., Aydos, E. H., ve Çoban, A. (2017). Resimli çocuk kitaplarında yer alan olumsuz duygular ve karakterlerin kullandığı baş etme stratejileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 914-931.
- Fernald, A., Marchman, V. A., & Weisleder, A. (2013). SES differences in language processing skill and vocabulary are evident at 18 months. *Developmental Science*, 16(2), 234-248.

- Ganea, P. A., Pickard, M. B., & Deloache, J. S. (2008). Transfer between picture books and the real word by very young children. *Journal of Cognition and Development*, 9(1), 46–66.
- Genç, M. M. ve Uyar, R. (2016). Resimli çocuk kitaplarının fene yönelik kavram, konu ve temalar açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 9(46), 600-607.
- Goldin-Meadow, S., Levine, S. C., Hedges, L. V., Huttenlocher, J., Raudenbush, S., & Small, S. (2014). New evidence about language and cognitive development based on a longitudinal study: hypotheses for intervention. *American Psychologist*, 69(6), 588–599.
- Gönen, M., Aydos, H. ve Ertürk, G. (2012). Social skills in pictured story books. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 46, 5280-5284.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 250-265.
- Gönen, M., Uludağ, G., Fındık Tanrıbuyurdu, E. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 126-139.
- Gönen, M., Yazıcı, D. N., Aydos, E. H., Öztürk, M. ve Akbaş, S. C. (2014). A Study of Compatibility of Picture Storybooks Prepared for Children 3-8 Years Range in Early Childhood Period with the Indicators and Concepts Identified for Language and Cognitive Development in Ministry of Education 2013 Early Childhood Education Program. *The Asian Conference on Education 2014. Osaka, Japan*.
- Güleç, H. Ç. ve Gönen, M. (1997). 1974-1993 yılları Arasında Türkçe Basılmış Olan Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 1(11), 42-53.
- Hirsch, E. D. 2006. Building knowledge: The case for bringing content into the language arts block and for knowledge-rich curriculum core for all children. *American Educator*, 30(1): 8–18.
- Hsiao, C. Y., & Shih, P. Y. (2015). The impact of using picture books with preschool students in Taiwan on the teaching of environmental concepts. *International Education Studies*, 8(3), 14-23.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Justice, L. M., Meier, J., & Walpole, S. (2005). Learning new words from storybooks: An efficacy study with at-risk kindergartners. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 36(1), 17–32.
- Kılıç, Z., Değirmenci, Ş., Ünsal, F. Ö. ve Balat, G. U. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarında yer alan temel kavramların incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 424-441.
- Körükçü, Ö. (2012). Okul öncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken temel özellikler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 23-254.
- Marulis, L. M., & Neuman, S. B. (2010). The effects of vocabulary intervention on young children's word learning: a meta-analysis. *Review of Educational Research*, 80(3), 300–335.
- MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mol, S. E., Bus, A. G., de Jong, M. T., & Smeets, D. J. (2008). Added value of dialogic parent–child book readings: a meta-analysis. *Early Education and Development*, 19(1), 7–26.
- Mol, S. E., Bus, A. G., & de Jong, M. T. (2009). Interactive book reading in early education: A tool to stimulate print knowledge as well as oral language. *Review of Educational Research*, 79(2), 979–1007.
- Özbek, G. (2019). Temel matematiksel kavramların kazanılması. B. Durmaz (Ed.), *Erken çocuklukta matematik eğitimi*, (ss.73-88). Ankara: Pegem.
- Özkan Kılıç, Ö., Güleç, H. ve Genç, S. Z. (2014). Okul öncesi dönem resimli öykü kitaplarının coğrafi kavramları içermesi yönünden incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 35-52.
- Robbins, C. & Ehri, L.C. (1994). Reading storybooks to kindergartners help them learn new vocabulary words. *Journal of Educational Psychology*, 86(1), 54-64.
- Scarborough, H. S., & Dobrich, W. (1994). On the efficacy of reading to preschoolers. *Developmental Review*, 14(3), 245–302.
- Turan, F. ve Ulutaş, İ. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki resimli öykü kitaplarının özellikleri ile öğretmenlerin bu kitapları kullanma durumlarının incelenmesi. *Hacettepe Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 21-45.

- Uyanık Balat, G. (2009). Anasınıfına devam eden çocukların cinsiyetlerine göre temel ilişkisel kavram bilgilerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 34(153), 117-126.
- Uyanık, B. G. ve Güven, Y. (2006). Temel kavram bilgilerinin okul öncesi eğitim alma ve kurumda kalma durumlarına göre karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 6(3), 923-945.
- Uyanık, Ö. ve Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(2), 118-134.
- Veziroğlu, M. ve Gönen, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 37(163), 226-238.
- Wasik, B. A., Hindman, A. H., & Snell, E. K. (2016). Book reading and vocabulary development: A systematic review. *Early Childhood Research Quarterly*, 37, 39-57.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.